SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. ... 235. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 9, 1987 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ГРУДНЯ 1987 — Ч. 235. РІК XCIV.

„Нью Йорк Таймс" надрукував статтю А.М.Розентола

Ню Йорк. — Відома і почитна газета „Ню Йорк Таймс" помістила у виданні з 4-го грудня ц.р., добру статтю свого співробітника А.М. Розентола під заголовком: „Дякуємо вам, пане Ґорбачов".

Автор, який має великий досвід з ділянки закордонної політики і підсовєтських відносин, завдав собі труду і стисло проаналізував інтерв'ю Михаїла Ґорбачова, генерального секретаря ЦК КПСС, яке він дав телекореспондентові Ен-Бі-Сі Томові Брокову і яке було передане тут у З'єднаних Стейтах Америки у понеділок, 30-го листопада, а також з незначними скороченнями про дружину совєтського керівника Раїсу, у Совєтському Союзі.

„Якщо у вас були будь-які сумніви чи ілюзії щодо стратегії і плянів М. Ґорбачова і його заповідженої перебудови та політики 'гласности', не обвинувачуйте себе у наївності". Він сказав все, а може навіть більше „як можна було від нього сподіватися". Автор статті, очевидно, має на увазі згадане інтерв'ю, під час якого М. Ґорбачов був щирий зі собою і комуністичної ідеології, яка не передбачає жадної демократизації теперішньої комуністичної тоталітарної системи. Вони, тобто керівники СССР, шукають тільки виходу з положення з конечности, щоб зменшити витрати на коштовне озброєння, перекинувши їх на поправу економіки.

Якщо однак експерименти не будуть успішними і СССР повернеться на старі шляхи, „ми матимемо змогу повернутися до інтерв'ю Т. Брокова і послухати, що нам говорив теперішній совєтський керівник". Завданням Ґорбачова не є розв'язувати усі проблеми спільноти, займатися збільшенням еміграції, поширенням свободи, людськими правами тощо. Його головною ціллю є радше поправити і зміцнити існуючу систему під домінацією комуністичної партії. Відважний мадярський письменник, спростуйовуючи книжку М. Ґорбачова про передбачені зміни і совєтську „демократизацію", назвав візію його системи „оксамитною тюрмою".

Демократія? В ніякому випадку „ми не дозволемо на існування інших політичних партій крім комуністичної, яка подбала про розв'язку усіх проблем політичного, економічного, громадського, медичного й іншого характеру". Зміни? Зміни в такій системі все можливі, каже автор. Все, що було обіцяне, або дане сьогодні, може бути відкликане завтра.

Немає сумніву, М. Ґорбачов належить до числа найбільш інтелігентних і рівночасно хитрих лідерів Совєтського Союзу від часів Йосифа Сталіна, — пише Розентол. І так довго, як він сидітиме на кріслі генерального секретаря ЦК КПСС, він буде диктатором Совєтського Союзу. „Тільки у випадку, як хтось з американців забув, або чи не забути про те, він сам (М. Ґорбачов) пригадав нам у своєму інтерв'ю на телевізії", — каже у своїй розумній аналітичній статті А.М. Розентол.

ДОПОВІДЬ Г. ЛУЖНИЦЬКОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує тут у власних приміщеннях при 63 Четверта авеню, доповідь п.н. „Народна христологія України", яку в суботу, 12-го грудня ц.р., в год. 5-ій по полудні, виголосить д-р Григор Лужницький.

У Великобританії хочуть судити воєнних злочинців

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як інформує європейський кореспондент щоденника „Нюздей" з 3-го грудня ц.р., уряд Великобританії хоче змінити свою дотеперішню інтерпретацію закону відносно суду над воєнними злочинцями і має намір видати пропозицію додатку до закону, яким можна перевести суд над підозрілими у воєнних злочинах колишніми нацистами. Досі ні один із підозрілих нацистів не міг бути судженим в тій країні, на підставі закону, що не дозволяє судити тих, які не були англійськими горожанами в часі доконання злочину в іншій країні.

Тепер британські власті ідентифікували 16 осіб, що живуть на терені Великобританії і мають громадянство, які є на листі воєнних злочинців, що її виготовив Центр Симона Візенталя і СССР. Усіх їх обвинувачують у вимордуванні тисячів жидів та інших національностей в Литві, Латвії та Білорусі.

З початком 1987 року англійський міністер внутрішніх справ Даглас Гард дістав інформації з Центру Візенталя про 17 нацистів, які мали б жити на терені Великобританії. Із них потверджено лише дев'ять. ССCP дав свою листу воєнних злочинців із 34 іменами, з якої сім живуть у Великобританії як англійські громадяни. Більшість осіб на цій листі були литовської, латишської та російської національности. Найважливішим на листі поданий СССР був литовець Антанас Ґакас, що живе тепер в Шкотії і має від 1956 року горожанство.

Існує правдоподібність, як інформує американський журналіст, що скоро цей додаток до закону буде офіційно запропонований урядом і схвалений парляментом, хоча консервативні члени є проти цього. Вони уважають, що така зміна у 40 років після закінчення війни може служити лише бажанні пімсти і тому не є в дусі англійського народу.

В Маямі починають святкування Тисячоліття

Маямі, Фла. — Тут в неділю, 13-го грудня ц.р., в українській православній церкві св. Миколая відбудеться започаткування святкувань Тисячоліття Хрищення України. О год. 10-ій ранку протопресвітер о. Степан Біляк відслужить Святу Літургію, Молебень подяки і посвячення води.

По закінченні Богослужень відбудеться програма з доповіддю про 1000-ліття Хрищення України, співдоповідь про українську церковну спадщину, виступ хору, деклямацій тощо. Сестрицтво св. Ольги матиме продаж кави і солодкого печива.

Вийшов новий каталог Академічного Видавництва

Енглвуд, Кольо. — Українське Академічне Видавництво (УАВ), Енглвуд, Колорадо видало тут найновіший каталог видань.

Цей вичерпний каталог містить на 32-ох сторінках 70 заголовків з повними анотаціями, уривками з рецензій та коротким життєписом авторів. Включено не тільки видання УАВ, тобто наукові праці про Україну в англійській мові, як наприклад, знаменита „Історія української літератури" покійного проф. Дмитра Чижевського в перекладі, але й кількох інших університетах в Едмонтоні, в англійській та українській мовах, між ними найновіші та запросктовані видання. Їх можна тепер в ЗСА набути тільки від Українського Академічного Видавництва.

Знаходяться тут вперше публікації Канадського Інституту Українських Студій при Альбертському уні-

Дуже цінний додаток до каталогу УАВ — це Енциклопедія України (ЕУ) за редакцією св. п. проф. Володимира Кубійовича та редколегії в складі відомих науковців. Це безперечно найважливіший довідник про Україну в англійській мові. Вже є на складі перший том (букви А—Ф),який появився в 1984 році, а другий том (букви Г-К) вийде в світ на початку ювілейного 1988 року. Замовлення на другий том (по зниженій ціні до кінця року) приймається в канцелярії УАВ.

Багато ілюстрований, великого формату каталог поділений на 10 частин. На внутрішній обгортці знаходиться вступне слово, де коротко подано видавничий профіль УАВ та опис розвитку видавництва з початків його заснування 15 років тому. Дві сторінки присвячені ЕУ, а чотири новим і запросктованим виданням. Більшу частину каталогу займають раніше видані книжки з таких ділянок: історія, мова, література і етнографія, мемуари політичні науки і економіка та українці в Канаді. Крім того, на сторінках каталогу УАВ знаходяться „Журнал українознавчих студій" з Канади, „Карта України" В. Кубійовича та А. Жукова з Мюнхену та серія коротких наукових дослідження інституту в Едмонтоні. При кінці міститься покаж

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНЦІ Й ІНШІ ДЕМОНСТРУВАЛИ У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — Газета „Ню Йорк Таймс", а також багато інших газет, радіо і телевізійних станцій, поінформували своїх читачів і глядачів у вівторок, 8-го грудня ц.р., про іншу антисовєтську і антиґорбачовську демонстрацію, ядро якої творила велика українська група з численними транспарентами, прапорами, чорними домовинами, гучномовцями і масою летючок які інформували переможних не-українців про ціль демонстрації, про поневолення комуну-московським імперіялізмом України й інших народів, нищення інтелектуальної верстви на протязі 70-ох років панування комунізму, Великий голод в 1932-33 роках тощо.

Згідно з твердженнями Українського Інформаційного Бюра тут, в демонстрації звяло участь біля 2,000 українців. Були теж чесельні інші групи, зокрема афганці. „Ню Йорк Таймс" признає, що українська маніфестація була добре зорганізована, наголошувала в першу чергу політичні гасла, називала Михаїла Ґорбачова таким самим „різником" поневолених народів, як були його попередники на пості генерального секретаря ЦК КПСС, а сам договір про редукцію та відтягнення ракет середнього і близького засягу „трояньским дерев'яним конем", який має за завдання продістатися до середини американського суспільства і почнати розкладати його на усіх щаблях. Вкінці українські демонстранти, серед яких було багато молоді, що було дуже помітне на телевізійних екранах, випустили в повітря сотні чорних бальонів, як символ смутку за долю українського поневоленого народу і туги за тими, які ще й досі змушені перебувати за колючими дротами численних совєтських концтаборів, тюрем і психіятричних заведень КҐБ. Українська демонстрація закінчилася на 16-ій вулиці, біля совєтської амбасади, але поліція у збільшеному числі не допустила демонстрантів під будинок, який був забарикадований.

Як сказано, крім українців демонстрували ще в'єтнамці, афганці, етіопці та різні інші групи, які домагалися всього: починаючи від зменшення оборонних бюджетів і кінчаючи на виділенні більшої суми грошей на досліди проти хвороби АІДС. Організація консервативних жінок, яка нараховує понад 750,000 членства, підтримувала стратегічну оборонну ініціятиву президента Р. Регена, бо „властиво якимись засобами ми мусимо бути забезпечені проти комуномосковських імперіялістів, які починають оточувати ЗСА з усіх сторін", — заявила представниця цієї групи.

Українська група закінчила програму своєї демонстрації спаленням великого совєтського прапору і відспіванням обидох національних гимнів.

М. ҐОРБАЧОВ ПРИБУВ ДО ВАШІНҐТОНУ

Вашінґтон. — У понеділок, 7-го грудня, коло 5-ої години по полудні генеральний секретар ЦК КПСС Михаїл Ґорбачов прибув в американську столицю. На військово-повітряній базі Ендрюс М. Ґорбачова і його дружину Раїсу зустрічав державний секретар ЗСА Джордж Шулц. Увечері Дж. Шулц влаштував прийняття на честь М. Ґорбачова і його дружини. Це була єдина подія, запланована для гостя в перший день його перебування у Вашінґтоні.

У понеділок рано, виступаючи на телевізії, Шулц висловив оптимізм у зв'язку з майбутньою зустріччю на вершинах. „Я вважаю, що буде досягнутий прогрес", — сказав державний секретар, утримавшись, однак, від багатослівних заяв.

Велика доза оптимізму містилася у виступі речника управління інформації міністерства закордонних справ СССР Геннадія Ґерасімова, який в неділю і понеділок виступав у телевізійних програмах мережі Ей-Бі-Сі.

„Я бачу, що обі сторони виявляють бажання досягнути угоди про зменшення на 50 відсотків стратегічних озброєнь", — сказав уже про майбутні угоди, вважаючи, що угода про ліквідацію ракет середнього і близького засягу буде підписана уже у вівторок, 8-го грудня. „Головний крок — наступний", — підкреслив пан Ґерасимов, знову ж таки маючи на увазі не нинішній договір, а майбутній.

Оптимізмом були проникнуті і телевізійні інтерв'ю шефа канцелярії Білого Дому Говарда Бейкера і секретаря Департаменту оборони ЗСА Френка Карлуччі. Перший висловив впевненість, що наступить зрушення у справі інтерпретації умов договору про протиракетну оборону (ПРО), підписаного в 1972 році президентом Ричардом Ніксоном і генеральним секретарем Леонідом Брежнєвим. Досі Адміністрація Р. Регена вважає, що ці умови не забороняють випробування систем стратегічної оборонної ініціятиви. Москва, навпаки, дотримується думки, що за умовами договору про ПРО не можна випробовувати елементи протиракетної космічної оборони. „Це питання стане предметом для обговорення на зустрічі двох лідерів", — сказав Г. Бейкер.

На думку всіх американських чинників, на переговорах з Ґорбачовим Р. Реген піднесе питання про порушення Совєтським Союзом прав людини. Шулц назвав цю справу „одною з важливіших".

Представники Адміністрації Регена вважають, що в кінці весни або на початку літа наступного року Президент відбуде поїздку в Москву, де підпише угоду про зменшення наполовину стратегічних нуклеарних арсеналів.

В СССР плянують змінити кримінальний кодекс

Москва. — Газета „Правда" надрукувала інтерв'ю, в якому голова Верховного суду СССР Владімір Теребілов ділиться думками про потребу пом'якшення нині існуючого кримінального законодавства.

На думку В. Теребілова, ще не всі жертви сталінського терору повністю реабілітовані. Лише за період від 1984 по 1987 рік Верховний суд реабілітував 240 невинно репресованих, однак треба розглянути ще тисячі справ. Теребілов заявив, що від початку 1960-их років процес реабілітації і повернення чесного імени жертвам репресій був безпідставно припинений.

Голова Верховного суду, „не бажаючи відставати від часу", вважає, що і в правоохоронній та юридичній системах необхідна термінова перебудова. „13,000 діючих народних суддів повинні стати дійсно незалежними і більш відповідальними", — сказав Теребілов.

На запитання, як поєднати такий заклик з численними досі твердженнями, що „судді в СССР незалежні і підлягають лише законові" Теребілов визнав, що дуже часто партійні, урядові і адміністративні органи грубо вмішувалися в процес судочинства.

„Необхідні значні зміни, щоб забезпечити ґарантії законности для обвинувачених", — сказав Теребілов і запропонував посилити відповідальність суддів і слідчих за різного роду зловживання, а також розширити права і можливості адвокатів. Теребілов запропонував значно підвищити оплату праці захисників і надати обвинуваченим право брати адвоката, починаючи з дня пред'явлення обвинувачення. За існуючими законами захисник призначається або надається лише після закінчення слідства.

Теребілов запропонував також обмежити термін ув'язнення під слідством, шістьма місяцями. Цей термін може бути потім продовжений лише рішенням Верховного суду республіки або Верховного суду СССР.

Повідомлення про роботу над зміною кримінального кодексу появлялися і раніше. 9-го листопада міністер юстиції СССР Боріс Кравцов повідомив про намір скасувати заслання як міру кари і різко обмежити кількість статтей, що передбачають вищу міру покарання — позбавлення життя.

У СВІТІ

ДЕНҐ ШІАОПІНҐ, КОЛИШНІЙ некоронований керівник Китайської Народньої Республіки, а тепер дорадник у справі закордонної політики і перебудови китайської економіки, заявив під час розмови з колишнім міністром закордонних справ Японії Єсіо Сакуравті, який у приватному характері відвідував Китай, що він вже раніше запрошував генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Ґорбачова відвідати КНР, але поставив був передумову, щоб Совєтський Союз вжив своєго впливу на В'єтнам, щоб цей вивів свої окупаційні війська з Камбоджі і покинув вживати мілітарну силу для своїх імперіялістичних цілей. Д. Шіаопінґ, який тепер відійшов на емеритуру, плянує більше подорожувати, але до Москви поїде тільки тоді, як Камбоджа буде самостійна, — повідомило китайське пресове агентство Гсінгуа, яке, однак, нічого не згадує, що ініціятива про відвідини М. Ґорбачова в Пекіні вийшла від представників міністерства закордонних справ СССР.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що в Чорнобилі почав працювати третій нуклеарний енергетичний реактор, який був пошкоджений вибухом на четверту реактора 26-го квітня 1986 року. У повідомленні, переданому з Києва, ТАСС наводить слова директора АЕС М. Уманця, який заявив, що усі три реактори працюють тепер нормально. В інформації також сказано, що чорнобильська енергетична станція випродукувала 165 біл. кільоватів електроенергії, при тому 14,5 біл. вже після катастрофи. В загальному М. Уманець намагався заспокоїти населення України, Білорусі і СССР взагалі, що нуклеарна радіяція в околиці Київської області є низькою і тому немає вже жадної небезпеки для населення, включно з околицями Чорнобиля. Він не сказав, однак, про наслідки ,які переживає Україна після катастрофи.

З МОСКВИ ПОВІДОМИЛИ, що там незабаром появить ся біографія письменника Боріса Пастернака, написана його сином Євгенієм. В інтерв'ю, яке дав кореспондентові ТАСС Є. Пастернак, говориться, що об'єм біографії охоплює приблизно 1,000 сторінок. До книги увійдуть численні фотознімки з родинного альбому і листи письменника.

ЄҐОР ЛІҐАЧОВ, ДРУГА після Михаїла Ґорбачова особа в Політбюро, виступаючи на з'їзді французької комуністичної партії в Парижі, згадував про три, на думку західних політичних спостерігачів, важливі справи: підписання договору із ЗСА і дальші переговори про редукцію нуклеарної зброї, започаткування переговорів про загальне розззброєння і критика европейських країн НАТО, які, мовляв, намагаються бльокувати загальну совєтсько-американську співпрацю. На думку західних совєтологів Ліґачов намагався створити в Европі атмосферу недовір'я до ЗСА і спонукати принаймні деяких европейців, щоб вони домагалися виведення американських військових частин з европейського континенту. Відповідаючи на питання кореспондентів, чи можливо є перевести в Совєтському Союзі реформу польського зразку, Є. Ліґачов відповів: „Нєт, ані тепер, ані в майбутньому".

ПРОКОМУНІСТИЧНІ ТЕРОРИСТИ звільнили з полону полковника урядової армії Карльоса Карреньо Барреру, який попав в руки терористів ще 1-го вересня ц.р., і чілійські офіційні чинники думали, що він став черговою жертвою вбивства комуністів. Несподівано для багатьох згаданий військовик появився в редакції однієї бразилійської газети у Сан Павльо і назвавши своє прізвище, попросив, щоб йому допомогли нав'язати зв'язок з чілійською амбасадою. Обставини його звільнення покищо не відомі. Після його схоплення комуністи в Чіле жадали від уряду викупу в сумі двох міл. дол., але уряд взагалі відмовився вести розмови з захоплювачами. Підозрівають, що родина, продавши своє власне майно і дорібок полковника, викупила за значно меншу ціну свого родича.

В АМЕРИЦІ

ДОН В. ВІЛСОН, СТОЯЧИ перед Декларацією незалежности та Конституцією ЗСА в ротунді будинку Крайового архіву у Вашінґтоні, був заприсяжений в п'ятницю, 4-го грудня ц.р., як архівар З'єднаних Стейтів Америки. Президент Роналд Реген у своїй короткій промові з цієї нагоди разом з ґратуляціями сказав, що „вивчати американську історію — це в дійсності вивчати свободу" та „побачити і зрозуміти", як скоро це все можна втратити". Д.Вілсон —'44-літній колишній директор президентської бібліотеки та архіву Джералда Р.Форда від часу її заснування 1982 року.

ЗГІДНО ЗІ ЗВІТОМ головного контролера Департаменту здоров'я та громадської опіки, шахрайство у головній допомоговій програмі Федерального уряду для матерей і дітей виносить майже один більйон дол. річно. Діяльністю програми провадять спільно уряди федеральний, стейтовий та льокальний, одначе уряд стейтовий є відповідальним за виелімінування всяких шахрайств.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕКРЕТАР Ровдського стипендій ного фонду Дейвид Александер, заявив, що 32 студентів із ЗСА, які отримали стипендії на студії в Оксфордському університеті, поділяють спільну характеристику, а саме „почуття обов'язку допомогти іншим". Гарвардський університет має найбільше число 10, слідує Принстон з трьома студентами.

Мгр О. Луцький видужує у лікарні

Філядельфія. — З Філядельфії повідомили, що мгр Олександер Луцький, співробітник „Свободи", ветеран-дивізійник, суспільно-громадський діяч, видужує тепер у шпиталі після сціпу крови у правій нозі. Покищо лікарі ще не вирішили які будуть вжиті протизаходи і чи будуть переводити операцію.

Приятелі і знайомі можуть контактуватись з О. Луцьким у шпиталі телефонічно на число (215) 591-8242, або відвідати його у шпиталі Germentawn Hospital, Room 242, One Penn. Bulevard, Philadelphia, Pa. 19144.

КОНЦЕРТ В ЛІНКОЛЬН ЦЕНТРІ ВТІШАЄТЬСЯ ПІДТРИМКОЮ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКИХ ПАСТОРІВ

На відвідинах в пастора В. Домашовця (сидить, перший справа): (зліва) Ліда Білоус, Марта Андріюк, Орест Федаш, Надя Матківська, Марта Федорів, д-р Юрій Солтис, Ярослава Снилик, Роман Осадчук. Біля пастора сидить д-р Зенон Матківський.

(Фото: ред. З. Снилик)

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Пастори Олекса Гарбузюк і Володимир Домашовець, голова і генеральний секретар Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, заслухавши інформацій про заплянований на неділю, 14-го лютого 1988 року концерт в Ейвері Фішер Голл Лінкольн Центру в Ню Йорку, схвалили і поблагословили цей задум популяризації української релігійної музики в неукраїнському світі визначними силами високого рівня.

Концерт, як відомо, влаштовує фундація ім. Мазепи у співпраці з Українським Народним Союзом і під патронатом Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні.

У суботу, 28-го листопада група організаторів концерту, на чолі з головою фундації д-ром Зеноном Матківським і головою

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Реґен про Ґорбачова, Іран і вибори

У 35-хвилинній розмові президента Реґена з трьома представниками телевізійних станцій, на яких надавано цю розмову 3-го грудня ц.р., заторкнено надзвичайно широкий діяпазон проблем. Президент відповідав дуже спокійно, інколи з гумором, вичерпно, не було у цій розмові ніяких драматичних моментів і не було теж з боку присутніх журналістів ніякого такого імпертинентного запиту, як це буває на пресових конференціях Реґена. Президент заперечив закидові, що йому роблять у пресі, що він змінив своє становище супроти СССР. Він заявив, що він не відкликав свого колишнього вислову про СССР, як про ,,імперію зла". Проте ствердив, що Ґорбачов перший совєтський лідер, який погодився з ним, Реґеном, на зустріч в Ісляндії, що треба знівечити всю атомову зброю. Боронив задуманий договір, що його має підписати з Ґорбачовим на другий тиждень у Вашінґтоні, закинувши опозиціоністам цього договору, що вони просто не знають його подробиць, ані існуючої у світі ситуації. Поруч із признанням для Ґорбачова, як того, що прагне реформ у СССР та редукції існуючого арсеналу зброї, Реґен переконаний, що Ґорбачов вірить у ту пропаґанду, яку від кількадесяти років торочить комуністичний світ про Америку і західню демократію. Признав, що треба редукувати не тільки ракетну зброю, але довести до паритету конвенціональні збройні сили, бо тепер Совєтський Союз багатократно сильніший своїми змоторизованими дивізіями, гарматами і літаками, аніж Західня Европа і цілий бльок НАТО. Повторив теж давнє своє твердження що співіснування Заходу з СССР буде тільки тоді можливе, коли в СССР існуватимуть людські права в західньому, а не комуністичному розумінні.

Заторкнено теж так званий Іранський скандал звернувши увагу, що трансакцію ведено не з іранським урядом, а противниками аятолли Хомейні і виявлення їх прізвищ могло коштувати їм життя. Заперечив знову, наче би знав згори про передачу грошей за цю зброю нікараґуанським партизанам. Але мудро звернув увагу, що режим аятолли Хомейні не буде тривати вічно і що Америка мусить рахуватися також з можливістю дальших подій в Ірані, які вможливлять покращання взаємин між ЗСА та Іраном.

Цікавою частиною цієї розмови була проблема найближчих президентських виборів. Президент висловився з найбільшими похвалами про віцепрезидента Джорджа Буша, але заявив, що поки конвенція Республіканської партії не призначить офіційного кандидата, він, Президент, буде зберігати невтральність щодо республіканських кандидатів.

Назагал ця розмова могла видаватися блідо, але треба тямити, що ситуація Роналда Реґена дуже складна. Він має перед собою ще тільки рік урядування. Тому він мусить відчувати, що преса, Конґрес і союзники ставляться до нього гірше, як тоді, коли почав урядувати чи на початку своєї другої каденції. Він має проти себе демократично-ліберальний Конґрес і мусить рахуватися не тільки з ворожими йому демократичними лібералами, але й із правими консерватистами. Це напевне на їхню адресу він говорив, коли заперечував, наче би йшов на якийсь ,,компроміс" із Ґорбачовим. Він логічно арґументував: чи краще розпочати хоч би малу редукцію стратегічної зброї, чи продовжувати перегони у зброєнні зі загрозою третьої світової війни. Тому Реґен мусить у своїх заявах і відповідях журналістам лявірувати і бути дуже обережним. Він не може дозволити собі на таку буфонаду, як Ґорбачов чи нікараґуанський сандіністський диктатор Ортеґа, тим паче, що він мусить мати також на увазі, щоби своїми виступами не пошкодити своїй Республіканській партії у наступному році. Не можна теж забувати, що Реґенові вже 76 років, перейшов кілька операцій за час свого урядування у Білому Домі і кілька криз, у яких треба було зберігати залізні нерви. Коли підсумувати всі ці аспекти, то треба і до виступу Реґена в минулому тижні ставитися лагідніше та справедливіше.

Михайло Кучер

РЕФОРМИ ЧИ ПРОПАҐАНДА?

I.

Можна зформувати питання так: реформи чи пропаґанда, правдиві наміри чи замилювання очей?

Совєтський устрій безнадійно скомпромітований, скомпромітована ідеологія ЦК Горбачова буде продовжувати міцно триматися усіх засобів продукції без них, бо неславно загине. Притому не можна поминути психічного стану совєтського суспільства, яке виховане совєтською школою і совєтською пропагандою. Це суспільство виявляє ворожість до приватної ініціятиви і до селян-колгоспників та до продуктів їхньої праці з присадибних городів.

Партія довгі роки виховувала безініціятивність, страх чимось виділитися серед натовпу. Люди погрузли у ,,моральному комфорті — ми нічого не можемо, партія може все. ,,Партія веде" — як співає Павло Тичина. Суспільство також виявляє ворожість до тих, кого партія ще не потрапила знівелювати. Люди виявляють заздрість і погорду одночасно до тих, хто хоч трохи заможніший. Про багатство говорити трудно поза номенклятурою, яка живе краще як жили Великі князі за царського режиму. Правдою також є, що приватна ініціятива часом виявляє риси безглядности і хворобливий егоїзм. Посередньо тінь також падає на колгоспника, який продає дещо з малесенького присадибного городу за ціну, вищу державної. У колгоспника можна купити доброї картоплі, яку уряд купує у Польщі, свіжий огірок чи помідор, яйце, або й курку. Власне на колгоспному селі затрималась хоч невеличка приватна ініціятива і того боїться режим та суспільство.

На Заході прийнято називати економічну систему СССР державним капіталізмом. Це може бути правильним, якщо признаємо, що економічна система Совєтського Союзу — не соціялістична.

Капіталізм — це використання більшістю меншости. Те саме маємо і в СССР. Тоді економічну систему краще назвати державним феодалізмом. Такий був устрій Росії до 1917 року і його припинила Жовтнева революція.

У СССР немає капіталізму, бо нема вільного ринку. Гроші в СССР не грають великої ролі, не таку як в капіталістичному суспільстві. Совєтські банки не мають реґулюючої ролі. Ціни визначає "плян" центру і їх підстава — не економічна, а політична. Хліб, бензина, помешкання — дуже дешеві. Медична опіка ніби безплатна. Існує величезна різниця у заробітній платні, є система привілеїв для номенклятури. Реставрація капіталізму заборонена системою. Не приходиться говорити про найману працю. Заробляти гроші поза державною працею практично неможливо. Досі було заборонено давати приватні лекції (,,уроки") невстигаючим учням, заборонено направляти взуття (совєтський ремонт). Кустарі-одиночки платять величезні податки. Уникання плачення податків тяжко карається.

І одночасно існує приватний ринок, підпільний. Клієнт ,,чорного ринку" дорого платить не за сам товар, а за риск. Чим більший риск, тим більша ціна за товар.

Совєтські громадяни, вступаючи в економічні відносини, використовують державні установи для особистого збагачення. У СССР постійно не вистачає харчів, місць в ресторанах і харчівнях, місць у домах відпочинку, на курортах. Але завжди знаходяться місця у таборах смерті.

Люди після праці тратять багато часу на черги при крамницях. Вибір, що кому продати і кому не продати належить персоналові крамниці. Основа — взаємна вигода, послуга за послугу. Економічна інформація ціниться дуже високо. Так як в Америці на біржі. Бажаний товар безпечно схований від непокликаного пильного ока. Він відомий небагатьом ,,по блату" (по знайомству).

У СССР немає самих необхідних товарів. У аптеках нема вати, термометрів, вітамінів. Нема паперу для друкарських машинок, паперу до опакування, нема стрічок до друкарських машинок, кальки. Нелегка проблема купити рушник, простирало, пелюшки, наволочку, зубну щітку, порошок до прання, емальований чайник — неосяжна мрія. Бажана книга можлива, якщо маєте знайомого в книгарні, або у букініста на ,,чорному ринку".

Сумна дійсність у СССР часом має елементи трагічного жанру. В Ленінграді є велика аптека на вулиці Дзержинського, яка чомусь називається ҐПУ. В цій аптеці немає термометрів. Відомо, що до ,,братньої" Куби замість термометрів для людей послано — кінські для ветеринарів. Коней на Кубі небагато. Невідомо якими термометрами треба міряти захоплення на Заході обіцянками Ґорбачова.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Володимир Баран

Малярська виставка А. Лисак в Дітройті

Багата в жанри і тематику виставка Андріяни Лисак своїм логічним розположенням та організацією давала глядачеві відразу легкий доступ до неї і тим самим можливість докладно познайомитися з кожною частиною. А було їх три.

Уже коротка розмова з мисткинею виявляла її як людину схильну до роздуму та аналізи таких важливих питань як відношення людини до Бога, людини до людини та ціль життя. Річ цілком природна, що свої роздуми та ідеї вона перенесла на ряд алегорично-символічних картин, які становили на цій виставці найважливішу частину її малярського дорібку. Її сильним атутом є рисунок, колір манить її менше. І тому ці картини-естампи, виконані сухою голкою, виявляють притишену, спокійну кольористику та винахідливу композицію, так конечно потрібну, коли на одній картині є ряд сцен. Уже сама їхня назва дає ясну відповідь, що її цікавить. ,,Родина", ,,Дорога життя", ,,Чотири музи", ,,Чотири чесноти". Впровадження ряду сцен на одній картині, тематично зі собою пов'язаних, практикували у нас, між іншим такі мистці як Козак (його картини ,,Запорозька Січ", ,,Весілля"), та Курилик, коли ілюстрував своє життя. А. Лисак, в такій картині як ,,Чотири чесноти" впроваджує чотири різні теми і тут для прозорости, справа композиції набирає першорядного значення.

Другу частину її виставки творили ікони. Також і в них впадала в очі стриманість в уживанні кольорів. Вони лагідні, в брунатно-золотих барвах. Найбільш звертали увагу дві — осьмокутні — випалювані на дереві. Чергування золотих та чорних площ викликало сильне враження своїм контрастом. І не зважаючи на вживання такої техніки як випалювання рисунку на дереві, лиця були відтворені ніжно та лагідно. Натомість мальовані ікони, відбігали від загальноприйнятого способу в зображенні Матері Божої та Ісуса. Лице Марії спрямоване на глядача, виявляло певну настороженість, готовість боронити дитину, якби передчуття майбутньої її долі. Відсутність вияву таких почувань як любов чи ніжність, на нашу думку, не доведе до популярности цього роду способу. Цікавим було зображення св. Духа, у формі голуба, в оточенні дванадцяти язиків, які символізували апостолів.

Пастелі та акварелі мають за тему природу. Вони спокійні та гармонійні, голосних контрастів у них немає. Віддані не імпресіоністичною манерою, сюжети виразно означені, площини такі як каміння відокремлені, відрубні. Навіть гори А. Лисак — це спокійне хвилювання землі. Так і тут увага більше звернена на рисунок, як на багатство кольорів. Ця частина виставки виглядала як додаток, якому не присвячено багато уваги.

Обдарування мисткині не обмежується тільки до малярства. Свої думки на теми наведені раніше, вона вміло охоплює в форму поетичної прози, в якій оригінальність думки поєднується з красою слова. Читанням деяких з них, вона обдарувала присутніх при відкритті виставки.

Виставка А. Лисак відбувалася в ґалерії ЕКО, від 13-го до 22-го листопда.

І. Самійленко

БАГАТОНАДІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Асоціяція Українсько-Американських Професіоналістів — Вашінґтонська група, улаштувала в днях 9-го, 11-го жовтня ц. р. 11-ту річну конференцію в столиці ЗСА — Вашінґтоні. На конференції взяли участь 165 делеґатів, половину із них репрезентувала Вашінґтонська група. На цю конференцію був запрошений і автор цієї статті, як представник ДЦ УНР у екзилі.

Характеристичною рисою цієї конференції був — її особистий склад. Переважна більшість учасників — молодь, яка народилась і здобула освіту вже в Америці. Кидалась у вічі чисельна та активна участь жінок-українок. Важливим фактом було і те, що велика частина делеґатів займає відповідальні становища в урядових, господарсько-фінансових, культурноосвітніх та інших інституціях Америки.

Другою характеристичною рисою конференції була її ділова й актуальна програма, яка охоплювала 24 доповіді на різні пекучі проблеми української спільноти в ЗСА, а одночасно і накреслення стратегії та плянів праці на майбутнє. Головний фокус конференції був прицілений до відшукання найбільш ефективних шляхів та методів праці для здобуття належного місця і впливу української еміґрації в Америці та для кращого зрозуміння української проблеми в офіційних колах Вашінґтона.

Звідсіля спеціяльну увагу було приділено організованому походу антиукраїнських сил з метою знеславлення українського імені та руїни самостійницького і антикомуністичного табору українців у вільному світі, а зокрема ЗСА. В зв'язку з цим варто зупинитись на деяких промовах, що їх виголошено на конференції, зокрема такі, як: а) акція Асоціяції Українських Адвокатів в справі провокативного антиукраїнського фільму ,,Собібор", б) видача українця-моряка Мирослава Медведя совєтам, в) співпраця Асоціяції Українських Адвокатів з Незалежною групою американських адвокатів (АВА) в справі зв'язків із совєтами для спільного бойкоту співпраці АВА з совєтськими адвокатами та для боротьби за права людини в СССР. Ці та інші доповіді і промови викликали багато запитів та живу дискусію так на залі конференції, як і на окремих панелях.

Варто зупинитись, хоч би коротко, на виголошених промовах деяких гостей цієї конференції, зокрема членів незалежної групи американських адвокатів в справі зв'язків із совєтами — Ореста Джейна та Пешенс Т. Гентворк, обоє жидівського походження. Остання у своїй палкій промові підкреслила, що ми, українці, ідентично є сильний народ, маємо в собі інтелект, талант і силу, що ми маємо також, як вона висловилась: ,,Великі здобутки, але не вміємо їх ефективно продати", а це значить, що ми маємо багату історію, нестерпні страждання та поневолення, так у минулому, як і тепер, але якщо ми будемо мовчати про все те, ніхто не буде знати і розуміти нас. ,,У вас бракує сильного комунікатора, говорила Гентворк, бракує належних публічних відносин і преси назовні. Ви мусите говорити, як один правду про себе, бо ,,В дійсності, говорила вона, українці ведуть боротьбу за ті права за які Америка боролась в минулому, і бореться тепер". Адвокат Гентворк отримала правничу освіту в Стенфорд університеті, але, за її словами, вона нічого не чула про Україну, а ті, що чули, головним чином, з переказів та друкованих праць жидівських істориків. І лише тепер, розповідає вона, після студій голоду в Україні, чорнобильської трагедії, гітлерівської окупації України, процесу Дем'янюка, жертв Бабиного Яру та студій закону про ,,Національно-Культурну Автономію" в Україні часів УНР, ,,Ми дізнались, — сказала вона, — що Україна веде боротьбу за свою державну незалежність, що український народ страждає так само, як і жидівський народ. Ми є брати, говорила вона,-ми потребуємо спільної коаліції в боротьбі за спільні інтереси". Вкінці Гентворк закликала українців до спільної протестаційної демонстрації під час приїзду Ґорбачова до Вашінґтону. В такому же дусі виголосив промову і адвокат Орест Джейна на цій же конференції.

Заслуговує велике признання групі українських адвокатів, які перевели глибоку дослідчу працю для оскарження колюмбійської телевізійної станції Сі-Бі-Ес за показ явно антиукраїнського фільму ,,Собібор". Дослідження показало, що на 700 таборових сторожів 100 були українці — військовополонені, що Україна понесла незліченні людські і матеріяльні жертви у війні з нацистами, що нагороджених Москвою орденами вояків-героїв 50 відс. складають українці. Одначе, Сі-Бі-Ес показала лише українців ,,бед", а росіян ,,ґуд" у фільмі... Кілька зустрічів українських адвокатів з адвокатами Сі-Бі-Ес скінчилося лише тим, що жидівський Конґрес звернувся до Сі-Бі-Ес з проханням не загострювати далі відносин з українцями в Америці.

На конференції була теж доповідь з ділянки політики, — зокрема місце та участь американських українців в урядових і законодавчих інституціях Америки, особливо у Вашінґтоні, ефективність праці українського відділу в ,,Голосі Америки", остання Гельсінкська конференція у Від-

(Закінчення на стор. 4)

Степан Мостенко

Мої незабутні Великі Мости

При головному шляху, що йде зі Львова на Сокаль, розмістилися Великі Мости, просторі й панівно, над річкою Ратою, — між густими лісами й мальовничими левадами. Два великі дерев'яні мости вже здалека чванилися своєю красою й збагачували панораму нашого малого міста.

Не раз і не два йшов я пішки із Жовкви до Мостів, радий, що відпочину від турбот шкільної лавки й перебільшеної опіки наших ,,бельферів" — учителів. Минав я В'язову, Туринку, Боянець, а там кілометрові стовпи вказували, що моє рідне місто вже недалеко. Через передмістя Запотік я ходив до центру міста. Широка й довга вулиця Багно перетинала головний шлях і прямувала в Старі Мости, залишаючи направо церкву, що вигідно вмостилася на високій площі й радувалася своєю архітектурною красою. У сусідстві була читальня ,,Просвіта", ринок, вулиця на цвинтар, крамниці й фризієрня Вас... ка. Ще півмилі на північ і я вже на другому мості, ще одна вулиця (Шийкова) й наш гостинець прощав Мости — губився в далечині Чорного Лісу.

Десятирічним юнаком еміґрував я з Ярославщини і скоро став ревним ,,мостенцем". Мене полонила краса природи, український характер міста, товариська оглада молоді, а передусім національна свідомість і

(Закінчення на стор. 4)

Степан Куропась

ДО СПРАВИ УКРАЇНСЬКИХ МУЗЕЇВ

Не пригадую вже хто на зборах Українського Національного Музею у Львові, куратором якого був археолог Іларіон Свєнціцький заявив: ,,Панове! Музей — це наше міністерство заграничних справ України, бо держави не маємо. Він має тим що збирає, каталогує, переховує репрезентувати нас назовні як державну націю. На таку справу кишеня української раціі стану не може мовчати, мусить відозватися".

А сеньйор українського політичного світу посол до неіснуючої вже Австро-Угорщини Юліян Романчук зараз по ньому додав: ,,Цей Музей — це наше міністерство освіти і науки. Залежно від документів українського життя нас будуть судити свої і чужі".

Наведені голоси двох визначних українських політичних і громадських діячів свідчать, що справа музеїв не була в Західній Україні байдужою серед народу. Але музей — не наше дзеркало, це інституція, що має видатки, а не має приходів, що без допомоги держави і громади є дефіцитовим. Музей допомагає державі і громаді тими двома міністерствами, про які була мова. Але те ще не все. Заповнити музей можуть люди, що вміють збирати, оцінити заховати і законсервувати експонати і пам'ятки культури, пам'ятники ставання української нації, документи визвольних змагань.

А документи збройних поривів важко збирати, коли окупант забороняє збирати, коли такі живі свідки постання України до волі — як Білас і Данилишин — не могли знайти клаптика землі для своїх могил. Де вони? Українці під пануванням тих польських гараздів ще від Андрусівського миру, а навіть перед тим засівали український чорнозем могилами, що за Шевченком чорніють як гори та можуть говорити лише з вітром. Де ті свідки минувшини запитував Шевченко, де той Богун? Могили розкопував москаль, а поляк забороняв походи на Маківку чи Пикуличі біля Перемишля. Наша Церква ставила великий опір державним правилам шляхетської Польщі, священики йшли з народом молитися на наші могили.

Нове покоління завдяки УВО і ОУН не хотіло лише сіяти гречку і так, як їхні діди ходити спокійно наче воли після нашої прогри по трьох роках війни України зі сусідами, які коли глянемо на найдавніші часи нашої історії все зазіхали на наші землі - крім могил на степах і цвинтарях залишилося багато реліквій нашої війни. Для дальших воєн аж до визволення, крім живих свідків інвалідів, треба заховати пам'ять для історії і зібрати пам'ятки в книгах битія.

Наші політичні, військові і громадські лідери довго розмовляли на тему, де схоронити все те музейне добро для майбутніх поколінь. Рішили, ще як я був у Празі студентом університету, заснувати Музей Визвольної Боротьби. Чому в Празі? Чехо-Словаччина була для українців найбільше допоміжною, фінансувала наші гімназії, Подєбрадську академію, Академічну Громаду, Вільний Університет. Хоч Прага і її уряд були дуже русофільські, але ми вибору, крім малої Литви, що нам допомагала, не мали. За Прагою стояла Мала і Велика Антанта і хоч жевріла ,,надія" що колись прийде війна, Прага вважалася безпечною базою існування Музею. Уряд давав дотацію, Музей просперував фінансово, з цілого світу присилали музейні речі, приходили робітники які вміли порядкувати музеєм. Гітлер ще тоді малював картини, а Німеччина платила репарації.

Та як каже стрілецька пісня: ,,Десь війна взялася!" Американська Україна, що переводила збірки на Музей радила його управі перенести Музей до Америки, бо це найбезпечніше місце на світі. Голова ЗУАДК д-р В. Ґалан поїхав до Праги на переговори з управою Музею і радив їй перенести Музей. Управа згодилася, але поставила такі умови, яких ЗУАДК не міг виконати. Ця установа щойно в пеленках не могла взяти чотирьох членів працівників і управи на свій етат, але згодилася на всі кошти Прага — вія — Ню Йорк. Так звітував д-р Ґалан, який ще раз вернувся до Праги з фінансовою допомогою, де був підписаний договір, забрати Музей до Ню Йорку, в якому треба було знайти приміщення. Музейні експонати не можна на довшу мету тримати в шухлядах чи картонах їх треба перевітрити, відкрити, на що потрібно більше місця, а тим більше гроша. В часі Світової Виставки в Чикаґо 1933 року інж. Стефа Чижович, що привезла експонати Народного Мистецтва зі Львова, посилала експонати до чищення, бо припадали порохом або при оксидації тратили свіжий вигляд. Час ішов, Гітлер прийшов до влади, Музей був безпечний, але готувався в подорож до Америки, — в подорож, якої він не відбув. Друга світова війна перервала всі пляни. В часі походу совєтської т. зв. Другої Української Армії через Прагу гарматній постріл розбив будинок Музею і ці, що врятувалися перейшли в руки окупанта. Управа Музею винувала Америку і ЗУАДК, що не виконала контракту. На цю тему вийшла груба книжка інж. Нагірного, куратора Музею, під назвою ,,Як ми рятували Музей". Книга критикує Америку і д-ра Ґалана, мовляв, вони спізнилися і москалі дістали всі довірочні державні документи України, а українці в діяспорі втратили свідків визвольної кривавої трирічної війни визволення. Фактично, Прага ні Америка невинні! Винен колишній президент ЗСА Рузвелт, який згодився на це, щоби Прагу і Берлін віддати Совєтському Союзові, він стримав похід американської армії, яка під командою ген. Патона перейшла чехо-словацький кордон і вже була в промисловому місті Пільзені!

А як в Америці? До приходу нової еміґрації, після Другої світової війни, не було серйозних спроб музейництва. Не було кому подбати про пам'ятки і документи культури. Були збірки по деяких наших громадах, переважно при парохіях, усіх трьох віровизнань. Нові еміґранти мали ентузіястів музейних надбань, стрічалися з ними по громадах і так постали музеї в Ню Йорку, Клівленді, Чикаґо, Дітройті і Онтаріо в Каліфорнії, не згадую менших. З них Ню Йорк висунувся на перше місце щодо величини збірок і фінансової спроможности. Першими в цій роботі були наші жінки зі Союзу Українок Америки. Кожному звісно, що жіночі делікатні руки потрібні в музейництві. Кожному теж відомі, що жіноча персвазія немає меж вона ламає опозицію, а що найважніше-вона потрапить зачати і докінчити діло. Нюйоркський відділ СУА мав щастя у нещасті. Зачав працю і був у ,,комірнім" приміщенні Українського Інституту далеко від українського ,,давнтавну", але престижевого приміщення ,,Аптавну". Інститут виповів ,,комірне", Союз

(Закінчення на стор. 4)

В МАНДРІВКУ СТОЛІТЬ ПО ЗОЛОТЕ РУНО

Наша, дітройтської метрополії, українська жертвенна громада мала можливість показати свою відданість і любов до свого рідного, до своєї історії; особливо до надходячого Тисячоліття Хрищення України. Незвичайно дорога та історія, освячена вчинками героїчних людей, їхньою невтомною працею і талантом. Освячена подіями, боротьбою. Подвигами княжих воїв-лицарів.

Люди з близьких і дальших околиць зібрались дружньо, щоб побачити своїх рідних і приятелів-науковців, що заповіли говорити про рідне і дороге, величне християнство України. Своєю присутністю громадяни дітройтської метрополії намагались доказати, що вони гідні кращої долі, тому їх привела сюди вища сила, несказана любов до свого минулого. В кожного з них квиток в руках на сто, двісті, п'ятсот, а в багатьох і на тисячі долярів. Всі вони з однаковою увагою вслухались у дзвінке Тисячоліття, що проявилося „Повістю давніх літ" та успішністю запляннованого Гарвардського Проєкту. І слухали присутні уважно про літописи, про описи людського буття наших предків, про минуле і сучасне та прийдешнє. Заслуга в цьому місцевого Комітету Гарвардського Проєкту, який запросив науковців, щоб поділилися своїми думками з українською громадою, що ентузіястично захоплена працями Гарвардського Проєкту.

Голова Комітету Ярослав Дужий відкрив вечір. Привітавши достойних гостей, він сказав присутнім дещо про підготовку цієї події й виголосив вступне слово. Згодом запросив о. д-ра Севастіяна Сабола, ЧСВВ, провести молитву. Отець, сам поет, він же Зореслав, своєю молитвою увів слухачів в інший світ. Прекрасне слово виголосив голова метрополітального комітету Тисячоліття Хрищення України д-р Павло Джуль, в якому був вислів щасливого задоволення і признання великому починові, яким є Гарвардський Проєкт. З черги організаційний референт комітету Ольга Дужа привітала теплими і щирими словами першого доповідача проф. д-ра Омеляна Пріцака, який насвітлив епоху минулого, перейшов до сучасного і довше зупинився над завданнями, які стоять перед науковцями і завданням української спільноти. В його мові можна було відчути поважну озброєність, глибоке знання своєї теми і тонкість аналізи історичного матеріялу. Професор глибоко проник в суть історичного матеріялу і дійшов аж до винятково важливого документу, до Конституції Пилипа Орлика, чим незвичайно захопив присутніх. Пізнавальний і перетворюючий принцип історіософії став головним чинником у переданні минулого, що може і відбувалося в безперервній боротьбі протилежностей. Професор визнає себе як прояв історичного процесу, з одного боку, а з другого, матеріял використовує як активну, діючу силу, що не володіє ним, як автором, але він володіє нею, тією силою, і ходом всього історичного процесу, що не кожен історик одухоплений цими здібностями. Головним завданням його — вивести зі стану напівзабуття і продовжити дійство давніх подій, вдягнених у нові шати.

Вперше до нас загостив учений з Голляндії, відомий славіст, знавець східних культур Европи, який почав працювати над Корпусом Християнства України — д-р Вільям Федер. Голова Комітету Ярослав Дужий представив його присутнім, як нашого приятеля і знавця епохи хрищення та літописних джерел. Доповідач д-р Федер пояснив свою ролю в працях при Корпусі, чим здобув собі довір'я і запевнення, що він — справжній професіоналіст, щиро і об'єктивно береться до того діла, до матеріялу давніх часів, на доказ чого зацитував дещо по-українському.

По вечері виступив проф. д-р Франко Сисин, наймолодший з учених, історик, викладач історії Гарвардського університету, якого науковий дорібок є вже досить великий. Особливо він відомий тепер як знавець доби гетьмана Богдана Хмельницького та ерудит у православному питанні в Совєтському Союзі. Його представив Михайло Бажанський. Мова проф. Сисина зосереджена була більше на ролі Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті (УНІГУ) під цю пору в справах надходячого Тисячоліття і вклад молодшого покоління науковців у продовжуванні естафети старіших учених. Сильне його акцентування було покладено на те, що ворожі нам чинники почали вже думати, що старше покоління вимре і не буде кому продовжувати такого прояву українознавчих студій, як у часи відродження. Одначе вороги прорахувалися, як ствердив проф. Сисин. Він доказав, що молодша ґенарація учених взяла на себе ті ж самі обов'язки — продовжувати історичну традицію, може в новому одязі, але однаково самостійного звучання. По тих коротких ствердженнях професор Сисин виступив на ширший обрій і виказав багато наукової індивідуальності. Це знак його зовсім самостійного трактування історичних тем, пов'язаних з тисячоліттям. Естафета поколінь наочно здійснюється в особі молодого історика проф. Сисина. Швидко підросла наукова сила і обіцяє ще дати багато більше праць величного задуму, органічно пов'язаних з українським ґрунтом.

Після нього д-р Олександер Серафин, член Комітету в Дітройті, представив наступного доповідача д-ра Дональда Островського, співробітника УНІГУ, заангажованого у працях над 40-томовим Корпусом Української Християнської літератури. В центрі його уваги є глибше досліджувати і розкрити об'єктивну дійсність, істинну правду про „Повість давніх літ", що є у „Початковому літописі", у списку Лаврентійському. В кінцевому підсумку доповідач дійшов до висновку, що через сучасність можна буде об'єднати світ минулого із світом прийдешнього. Ґлобальне звучання теми д-ра Островського є головним ляйтмотивом першого циклю княжої доби „Повість давніх літ". Над цією темою доповідач працює вже багато років. Доповідач з неймовірною послідовністю спромбував накреслити перед слухачами свої роздуми. Ця розповідь д-ра Островського демонстрована була перед слухачами об'ємистим збірником, вислід його комп'ютерної наснаги, що стане невдовзі основою його майбутньої праці над літописними шедеврами княжої доби. Сучасник говорить про „ясне сонечко", про дивний спів легендарного Бояна із давніх давен і передає майбутнім поколінням естафету минулих епох. Відрадне явище. Тема зворушила слухачів.

Член Дітройтського Комітету інж. Микола Лаврин представив Богдана Струмінського, д-ра славістики, який, як співробітник УНІГУ, працює тепер над перекладами творів давньої української християнської літератури, особливо полемічної. Його підсумки власних публікацій вже досить багаті. Реєстр його друкованих праць нараховує кілька десяток наукових рецензій. Науковці, сказав доповідач, є неустрашимі, вони свого таки досягнуть, представлять світові закривану українську велику духовість, забуту, як „Палінодія" та інші скарби, занедбані часом.

На цьому і було закінчено цикл наукових доповідей. Деякі доповідачі старалися передати свої міркування доступною мовою для ширшого загалу.

Голова Комітету під час перерв між доповідями подавав різні інформації, а потім представив присутнім нового гостя — д-ра Степана Вороха, який увів присутніх у зовсім інший світ думок, хоч пов'язаних тісно з головною темою — Тисячоліттям. Д-р Ворох, голова Головного Комітету Тисячоліття Хрищення України, якого осідком є Ню Йорк, приїхав також разом з науковцями, щоб скласти своє звідомлення про успіхи Головного Комітету Гарвардського Проєкту в реалізуванні видань Корпусу. Дотепер присутні слухали про теми літописів, редагування Корпусу, процедуру здійснювання духового надбання, а тепер Степан Ворох говорив про матеріяльні речі, що є не менш важливими, щоб на полицях світових бібліотек знайшлися перлини української давньої літератури, щоб визначні постаті світу — учені, дипломати, педагоги одержали до рук творчі скарби минулого України і тим способом запізналися з Україною. Його переконлива мова досягнула належного успіху. Дух меценатства мусить заговорити реальною мовою, бо це справа нікого іншого тільки наша, ніхто інший про це не подбає, тільки ми самі. Слухаючи його, хотілося в той час кожному повірити, що Головний Комітет має в особі д-ра Вороха ентузіяста, людину, що вірить в успіх, досягнення. Він переконав присутніх. Багатьох ще зголосилося до Гарвардського Проєкту. Найбільше їх переконала заява д-ра Вороха, що „фонди, придбані із продажу книг, будуть відкладатися для дальшого видавання новітньої літератури".

Суспільність нетерпеливо жде від професорів Омеляна Пріцака, Франка Сисина та інших, а також і від катедри ім. проф. Михайла Грушевського нового чуда: здобути забуте, приспане, заховане золоте руно. Треба привернути його єдиному правному власникові — українському народові. Здобути руно, на яке зазіхають вороги українства.

Вечір з науковцями, що відбувся в Українському Культурному Центрі 15-го листопада цього року, був удалою імпрезою. А це завдяки працьовитим членам Комітету Тисячоліття Хрищення України, Гарвардському проєкту, до складу якого входять: Ярослав Дужий, голова Адріян Блюй, Володимир Гупалівський, д-р Зиновій Стельмах, Стефан Феденко, Надія Кунинська, Микола Лаврин, Ольга Дужа, Микола Куниський, Богдан Несторович, Дарія Пісецька, Олександер Серафин, д-р Валентина Савчук, Михайло Бажанський, Іван Панчак.

Михайло Бажанський

ТИСЯЧОЛІТТЯ І ОБОРОНА ІСТОРИЧНОЇ ПРАВДИ

Заходом Балтиморського Комітету для відзначення Тисячоліття Хрищення України відбулася в Балтиморі 25-го жовтня ц.р. доповідь д-ра Богдана Ф. Корчмарика на тему „Тисячоліття Християнства в Україні та оборона історичної правди". Доповідь ця була однією з тих, що їх Комітет заплянував для української громади Балтимору. Вечір відкрив д-р Андрій Лемішка, голова місцевого Комітету Тисячоліття, коротким словом, в якому пригадав думки Папи Івана Павла II, висловлені полякам Дітройту про те, що вони в діяспорі лише тоді мають право називати себе поляками, коли підтримуватимуть зв'язки з рідним народом та зберігатимуть свою ідентичність. На думку д-ра А. Лемішки, ці думки відносяться і до українців у діяспорі, особливо тепер, коли нам треба не тільки відзначити Тисячоліття, але й обороняти цю велику спадщину перед захланністю північного сусіда, переконуючи в нашій правді наше довкілля. Згодом дальшу програму вечора вів д-р Ярослав Шав'як, голова культурно-освітньої комісії Комітету Тисячоліття.

Д-р Богдан Ф. Корчмарик, історик та дослідник життьових процесів европейського сходу, Київської Руси, козаччини, автор праць на тему цих періодів історії, дійсний член НТШа, УВАН та Українського Історичного Товариства, на підставі копій численних документів (літописів, мап, цитат з історичних документів, які у формі брошури дав він у руки слухачів), довів слухачам, що Київська Русь була могутньою імперією в тогочасному політичному укладі. Саме цей шлях росту і могутности довів до акту Хрищення в 988 році для духового і культурного скріплення держави. На жаль, заявив доповідач, коли вже в ті далекі часи свої і чужі вважали Київську Русь імперією, а її володаря імператором чи царем, ми, українці, ще сьогодні говоримо про князівство, князя тощо.

Д-р Богдан Корчмарик на основі багатого джерельного матеріялу, особливо взятого з праць російських та інших чужинецьких дослідників минулого, наголосив, що 1000-річчя Хрищення є „власністю" України, а не Росії або Московщини, бо таких не було ще тоді на світі. Автор скритикував неточності в популярних українських підручниках, на яких виховується українська молодь. В них, приміром, пишеться, що „Володимир Великий прилучив племена білоруські і московські...", що „Батий в 1236 році напав на московські князівства", або що „Великий князь Юрій Довгорукий і його син Андрій дали початок Московщині...". Цих фактів не занотували жодні літописи. Московське князівство основував щойно в другій половині XIII сторіччя, у 1263 році, Олександер Невський для свого сина Даниїла — 275 років після Хрищення Києва і України-Руси.

Збиваючи московську теорію „триєдиної Руси", доповідач довів також цитатами з творів російських істориків Татіщева, Голубинського та інших те, що слов'янізація північно-східніх колоній не відбувалася вихідцями з українських земель. Згадані автори твердять, що суздальські та ростовські князі називали новозасновувані міста назвами міст корінної Київської Руси та заповнювали їх різнонаціональним населенням.

Доповідач ствердив, що Володимир Великий охристив Київ і південно-західні слов'янські землі, які звалися Руссю. Натомість північно-східні неслов'янські терени, що були колонією Києва, остали нехрищеними. Північно-східній европейський простір, заселений різними угро-фінськими племенами, зберігав свої власні етнічні особливості, як до часу монгольсько-татарської навали, так і по упадку Київської Руси. Тому християнська віра й київська культура ширилися на землі чудські, мордовські, рязанські, ростовські і суздальські, але в жодному випадку не на московські, бо таких земель до часу утворення московського князівства в 1263 році не було.

На підставі цих дослідів д-р Б. Корчмарик випрацював нову схему історії Київської Руси. За цією схемою Київська Русь не була колискою трьох братніх народів і тому початки розвитку російського народу треба пов'язувати з московським князівством, а не з суздальським, що було частиною Київської імперії. Ростовські і суздальські області ще під кінець XIV століття були незалежними князівствами, які згодом силою поглинула Москва. Московське князівство розвивається щойно по розвалі Київської Руси. Самі російські історики стверджують, що московський народ творився в московському князівстві шляхом злиття монголо-татар з „слов'янізованими" угро-фінами і до тих теренів в той час не вживалася назва Русь.

На закінчення своєї доповіді прелеґент ствердив, що оборона нашої історичної правди буде лише тоді успішною, коли ми на підставі джерельних матеріялів зуміємо відмежувати корінну Русь від колоніяльних земель та доказати світові, що формування російського народу тісно пов'язане з московським князівством, яке постало в другій половині XIII століття, та з перемішуванням слов'янізованих угро-фінів з монголо-татарами. Інакше чужинці і дальше трактуватимуть історію України і Росії під одним гаслом, а Хрищення України вважатимуть за вмовлюванням московської пропаганди ювілеєм росіян.

В оживленій дискусії по доповіді взяли участь численні слухачі. В ній порушено питання, чи росіяни мають право відзначати 1000-ліття Хрищення. На думку доповідача, відосередкові тенденції суздальського князівства були лише внутрішніми проблемами Київської імперії. Суздальське князівство не дало початку московському, воно існувало ще під кінець XIV століття та було силою поглинене московським князівством. Доповідач вважав також, що росіяни, предки яких жили на землях Київської імперії, мають право відзначити роковини Хрищення Руси, подібно як і інші народи, але не мають права присвоювати собі тієї історичної події лише тому, що цар Петро I присвоїв московській імперії назву „Россія" при кінці XVII століття, яку примінювано до корінної Руси чужинцями. Доповідач вважає, що ми можемо успішно відбивати совєтські і російські спроби фальшування Тисячоліття Християнства Київської Руси, якщо будемо добре ознайомлені з основними джерельними матеріялами і документами.

Б. С.

Концерт...

(Закінчення зі стор. 1)

Крайового Комітету д-ром Юрієм Солтисом, відвідала пастора В. Домашовця у його домі з метою поінформувати про концерт. Раніше члени комітету контактувалися телефонічно з пастором О. Гарбузюком і, поінформувавши його про концерт, узгіднили зустріч з пастором Домашовцем.

Обидва пастори схвалили цей задум популяризування української релігійної музики частинно неукраїнськими мистцями серед неукраїнців з нагоди святкування Тисячоліття Хрищення України і запевнили, що популяризуватимуть його перед своїх вірних.

У дружніх розмовах з пастором Домашовцем члени комітету довідались багато нового про український євангельсько-баптистський рух, зокрема його теперішній стан в Україні, про постійний його зріст та посилені репресії.

Пастор Домашовець показав гостям своє студіо — він же редактор видань братства в ЗСА, — в якому він награє радіопересилання в Україну, що йдуть з Монако чотири рази в тижні.

Як відомо, в концерті 14-го лютого 1988 року візьме участь 150-членний мішаний хор з Атланти під батутою Вілліяма Налла і солісти: сопрано Ґільда Круз-Ромо, меццо-сопрано Марта Сенн, тенор Вячеслав Полозов, бас Павло Плішка і бас-баритон Андрій Добрянський. Грає оркестра Метрополітальної опери в Ню Йорку.

У першій частині програми вони виконають твори Бортнянського, Веделя, Лисенка і Гуляка-Артемовський — цього останнього могутню молитву Владико неба і землі на закінчення першої частини програми. На другу частину складається ораторіо Маріяна Кузана „Неофіти" (до слів Т. Шевченка), що й буде світовою прем'єрою твору цього українського композитора з Франції, який буде на концерті.

Організатори концерту вже розповсюдили по стейтах східнього побережжя ЗСА афіші і летючки, виконані мисткинею Християною Зелінською з Філядельфії. Деякі особи і групи з дальших громад ЗСА і Канади плянують приїхати на концерт.

Квитки є вже в продажу, їх можна замовляти в Ейвері Фішер Голл, тел.: (212) 874-6770, а квитки на концерт і прийняття після нього — на число (201) 376-1748. Ці квитки, в сумі 250 дол., можна відтягати від податку.

На прохання дириґента і хору концерт буде повторений в Атланті в неділю, 28-го лютого 1988 року.

Вийшов...

(Закінчення зі стор. 1)

чик назв і авторів.

Цілий каталог виготовлений в двох красках. Мистецька обкладинка в срібних та бурачкових тонах прикрашена знаменитими графіками покійного Якова Гніздовського (деякі знаходяться теж в середині каталогу, за дозволом вдови мистця). За текст і оформлення відповідає мгр Тетяна Гаєцька-Винар.

Каталог УАВ можна набути безкоштовно, звертаючись на адресу: Ukrainian Academic Press 6931 South Yosemite St. Englewood, Colo. 80112.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ЩО терористичний напад палестинців на ізраїльських вояків у прикордонній полосі між Ізраїлем і Ливаном трапився 25-го листопада, ця справа не сходить із сторінок преси. Про неї говорять і дискутують також на вищому рівні, тобто в урядових колах, а головне військове командування переводить докладне слідство, щоб встановити, як могли два терористи застрелити шість і поранити сім вояків. Допитують в першу чергу тих вояків, які тримали службу і не замітити, як палестинці перелітали на „ґлайдері" кордон. Військова радіостанція повідомила, що від того часу військово скріпило нагляд усіх кордонів держави.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КАНДИДАТ на президентську номінацію конгресмен Ричард Ґепгард з Мізурі у своїй виборчій кампанії видвигає справу нового закону, який примусив би працедавців мати для своїх працівників хоробове забезпечення. Ґепгард пропонує, щоб таке мінімальне забезпечення покривало лікарські та шпитальні рахунки, вагітність і дітей та ментально хворих. Таке забезпечення для кожного працівника повинно бути в сумі 3,000 дол. річно.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ проголосив, що Панама наказала З'єднаним Стейтам Америки негайно стримали діяльність своєї Агенції міжнародного розвитку в Панамі, закрити приміщення і забрати американських працівників та їхні родини з Панами. Цей наказ є відплатою Урядові президента Регена за стримання економічної та військової допомоги Панамі після того, як в червні ц.р. юрба вулична напала на американську амбасаду в Панамі сити. Панамське розпорядження заторкає 48 американських урядників та їхні родини, як також і біля сотні панамських працівників агенції.

Український Музичний Інститут Америки

з глибоким жалем повідомляє Учителів, Учнів, Їхніх Батьків і все Українське Громадянство, що дня 26-го листопада 1987 р. відійшла у Вічність

бл. п.

Ірена Решетилович

піяністка, співосновник Відділу УМІ в Дітройті, видатна і всеціло віддана вчителька музики.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 28-го листопада 1987 року в Дітройті, Миш.

Сестрі та ближчій і дальшій Родині складаємо щирі співчуття.

Управа УМІ в Дітройті

З глибоким жалем повідомляємо, що бувший студент Політехніки у Вільному Місті Данціґу

бл. п. дипл. інж.

Михайло Романець (Викрикач)

несподівано відійшов у Вічність дня 29-го листопада 1987 р. і похований на кладовищі св. Марії у Філядельфії, Па.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного, пані Марії, висловлюємо наше глибоке співчуття.

БУВШІ ТОВАРИШІ СТУДІЙ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в суботу, 28-го листопада 1987 р. у Львові відійшов у Вічність на 82-му році життя

бл. п.

професор-математик

ОСТАП Ф. ХИЧІЙ

колишній професор Української Гімназії в Станиславові, Української Гімназії в Яворові, Дівочого Інституту в Перемишлі, дін Ужгородського Університету, ректор математичного факультету у Виноградові, Закарпаття, активіст театрального мистецтва у Львові і Станиславові, любитель спорту та суддя футбольної ліґи, редактор математичних праць.

Запишив у смутку:
дружину — МАРІЮ
сина — ЯРОСЛАВА з дружиною НАДІЄЮ
внуків — МАРТУ й ОСТАПА
сестру — ІРИНУ
брата — ЯРОСЛАВА з дружиною КАТЕРИНОЮ в ЗСА

Просимо всіх, хто знав Покійного, згадати Його у своїх молитвах.

Ще дещо про Австралію...

Репортаж д-ра Святослава Шумського „Спостереження з Австралії" („Свобода" чч.79, 80, 81 з 28, 29, 30 квітня), зокрема його заввага, що „більшість наших мистців і літераторів в Австралії перше всього заінтересовані нести правду про Україну, її культуру та історію поміж англомовне довкілля" напровадили мене на думку написати про ще одну ділянку праці жителів Аделяїди — про хорове мистецтво.

Одна група українців приїхала до Південної Австралії 25-го травня 1949 року. Подорож тривала цілих п'ять тижнів, а що на кораблі були також особи з добрими голосами, а наші люди співати люблять, тож сходилися й виявляли свою тугу й сподівання у пісні. Приїжджих помістили тимчасово у переходовому таборі, яких 80 кілометрів від Аделяїди. Вкоротці їх повідомили, що з огляду на те, що вони — перший транспорт, який причалив на півдні, їх приїде зустрічати міністер імміграції. Почувши таку вістку, всі національні групи почали приготовляти програму для виступу на сцені перед міністром.

Найбільше приготовлялися литовці. Вони мали одного працівника в адміністрації табору й перші довідалися про плянований приїзд міністра. Литовці, одна з найчисленніших груп серед прибулих, зорганізували хор, який начисляв біля 40 осіб і навіть спровадили з Аделяїди солістку. Український хор складався з 16 осіб, однак мелодійність нашої пісні, гарне виконання й свіжі чоловічі голоси захопили публіку й хор виграв „першу рунду".

Дириґентом хору був мгр Йосафат М. Кліш, абсольвент високої торговельної школи у Відні. Хоч фах його нічого спільного з музикою не мав, але у нього було гарне музичне минуле. Вийшов з музикальної родини о. Василя й Амалії з Гладиловичів, хорову музику завжди любив і вже в гімназії співав увесь час у хорі. Замолоду ходив до музичного інституту ім. Миколи Лисенка, філія в Перемишлі, де брав лекції теоретичних предметів у д-ра музикології Василя Витвицького. Після матури переїхав до Львова і з 1936 року вчився сольоспіву в державній консерваторії у проф. Романа Любінецького (оперного співака — ліричний тенор), там же продовжував науку теоретичних предметів і співав у хорі під батутою директора консерваторії Солтиса. Пізніше, під час студій у високій школі у Відні, співав у студентському хорі під проводом Кирила Цепенди, а також у професійному квінтеті. Під час і після війни співав у хорі відомого дириґента Володимира Божика. Цей досвід дозволив йому взяти батуту в руки, коли члени управи української громади Південної Австралії, які приїхали дещо раніше й вже були зорганізовані, запросили його на пост дириґента хору, який ще навіть не існував. Рішення запало в таку щасливу хвилину, що вже 38 літ він провадить хор „Гомін" з великою посвятою і зовсім безінтересовно, хоч часто приходилося нелегко, бо заробіткова праця, родинні обов'язки й економічно-комерсійні студії в університеті Аделяїди забирали богато часу й енерґії.

Управа громади оголосила вістку про організацію хору й 8-го червня 1949 року в приватній хаті відбулася перша проба. Дальші проби відбувалися в домівках при різних австрійських церквах. Перший виступ цього українського хору відбувся після чотирьох місяців наполегливої праці (проби — тричі на тиждень) у програмі Мистецького фестивалю З'єднаних Націй у Тавн Голлі 20, 21 і 22 жовтня 1949 року і мав великий успіх. Англомовна преса дуже прихильно відгукнулася на виступ, а один з репортерів відважився навіть порівняти його до хору Донських козаків під дириґентурою Жарова. У першій половині п'ятдесятих років різні австралійські харитативні установи прямо „розривали" хор, запрошуючи на виступи.

За перших десять років існування хор не мав сталого приміщення, не мав фондів, склад хору мінявся майже кожного року і це створювало несприятливі обставини для праці над репертуаром. Був також великий брак музичної української літератури, треба було тут і там позичати й це давало дириґентові додаткову працю, бо мусів переписувати цілі партитури, а відтак окремо поодинокі голоси. Копіювальних машин тоді не було. Та чого не робиться з любови до пісні! Трохи пізніше прийшли посилки нот з України, від брата дириґента. Нові пісні дуже захопили молодих хористів й вони радо приходили на проби, тим більше, що дириґент умів своїм тактом і спокійною вдачею заохотити й притягнути. Не зважаючи на невідрадні умови, хор працював реґулярно, брав участь у всіх громадських імпрезах, відбув цілий ряд концертів для української і інтернаціональної публіки. Мав також декілька виступів на радіо.

У 1956 році сформувалися два хори: чоловічий та мішаний, оба під тим самим дириґентом. Від 1960 року „Гомін" почав відбувати проби в новозбудованому Українському Народному Домі й від того часу число хористів почало зростати. Більшість нових членів походила з другої генерації, хор почав діяти з новим ентузіязмом. У 70-их і 80-их роках до хору вступило багато молоді, народженої в Австралії. Молоді хористки й хористи своїми свіжими голосами й гарною появою стали прикрасою хору, деякі стали солістами й співають досьогодня. В хорі отже заступлені три ґенерації. Наполеглива праця над репертуаром дозволила награти одну платівку, а в травні 1987 хор виступив у Сиднеї з двома дуже вдалими концертами. Хор має добре ім'я, звучить зіспівано й вирівнано, має добру дикцію, гарні динамічні ефекти й переходи, вміє виявити глибину й красу пісні; це направду добре здисциплінована одиниця, яка начисляє тепер 68 членів, а чоловічий склад — 28.

Радіовисильня Ей-Бі-Сі передавала три рази в коротких виступах (і награла на стрічку) українські пісні, наспівані хором „Гомін". За кожним разом радіозаповідач подавав коротку історію й пояснення до пісень. Хор має запрошення від Ей-Бі-Сі на дальші передачі і, мабуть, завдяки численним виступам „Гомону" на різних міжнародних фестивалях Ей-Бі-Сі почала передавати час до часу українську хорову й оперну музику. Тут хор зробив добре діло для прославлення нашого імени.

Репертуар хору дуже різнородний: включає обробки українських народних пісень, музичні твори композиторів С. Гулака-Артемовського, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, О. Кошиця й новіших П. Майбороди, А. Кос-Анатольського, Г. Верьовки, І. Шамо, А. Гнатишина, Г. Китастого і інших. Також виконував „Вечорниці" П. Ніщинського, вечорниці з опери М. Аркаса і „Вулицю", муз. обр. Ф. М. Колесси.

В хорі співає колишній член ансамблю Блавацького баритон Андрій Теплий, колишній член хору Городовенка Анатоль Вебстер (героїчний тенор), ліричний тенор Петро Яровий (взагалі перші тенори в хорі гарні), сопрано Іванна Будас (студіювала спів в Аделяїді), баритон Степан Місяйло (член професійної оркестри), який в потребі акомпаньює хорові й квінтетам вміло й дискретно і багато інших відданих членів.

Багато праці, часу й енерґії віддали хорові акомпаньятори, яким очевидно „Гомін" завдячує велику частину своїх успіхів, а це: Леся Костишин, Юрій Дубовський, Ліда Діденко, Наталка Суходольська-Ковальська, Алла Майстренко, а останньо Євген Майборода.

Програму концертів часто веде Клявдія Рошко, вміло й з певною дозою гумору та поетичним забарвленням. Хор також запрошує до співучасти танцювальну групу „Гопак", яку провадить з успіхом Василь Лабаз. Але це вже інша тема.

З оригінального складу чоловічого хору залишилися сьогодні Олег Лукаш, Теодор Пасічинський, Іван Полатайко, Роман Щербань і дириґент Йосафат М. Кліш.

Хор наближається до ювілею 40-ліття. Бажаємо всім членам і дириґентові дальшої гармонійної праці, гарних успіхів, вдоволення й міцного здоров'я для продовжування корисного діла!

Любов Цегельська

Багатонадійне...

(Закінчення зі стор. 2)

ні (доповідь Ореста Дейчаківського) та інші.

Заслухано рівно ж доповіді асистента державного секретаря департаменту — Ричарда Шіфлера, представника Державної ради безпеки — Рудольфа Періна та представника Департаменту торгівлі з ділянки спільних зв'язків з СССР.

У неділю, увечері на винятково успішному бенефітовому прийнятті був створений з пожертв фонд для українців — стипендіянтів для спеціяльних студій проблем України.

Конференція була організована і переведена зразково. Вона носила діловий і добре скоординований характер без групових партійних, ідеологічних забарвлень чи тенденцій. Ми часто говоримо, що наша будучність у великій мірі залежатиме від того, як буде підготовлена зміна. Таку надійну зміну я побачив і відчув на цій триденній конференції. При цій нагоді треба висловити признання президентові Ради директорів Вашінґтонської Групи Професіоналістів Дарії Стець та всім членам цієї Ради за їх винятково цінну працю.

Моя участь на цій конференції була корисна і приємна. Вона дала мені можливість познайомитись ближче з молодим проводом українських професіоналістів, запізнатись з представниками Уряду та гостями конференції і одночасно взяти участь і в нарадах самої конференції. Моє перебування у Вашінґтоні я також використав для відвідин бюра для прослідження причин і наслідків Великого голоду в Україні в роках 1932-33, де я відбув довгу конференцію з директором цієї Комісії — д-ром Джеймсом Мейсі. Та про це іншим разом.

Мої незабутні...

(Закінчення зі стор. 2)

високий рівень культурного життя. Муравлиним гніздом була читальня, де все гомоніло від праці — проб театрального гуртка, струнної й духової оркестри, хору й народних танків молоді. Тож не дивно, що тут виростали місцеві таланти — актори, малярі, мистці пера (наші сакси і дюрери).

Майже ніхто з молоді не курив, не відвідував шинків, а навпаки всі горнулись до науки й корисної праці. В літній час відбувалися змагання відбиванки й копаного м'яча. На славному „Вирі" плавали любителі водного спорту й першуни часто їздили до Львова на Крайові Плавацькі Змагання. Ми були загорілими симпатиками УСК „Україна". Зимою з'їжджали лещатами з горбів на „Юровім".

Торгові дні стягали багато „ярмарковців" з усіх закутин Мостенщини..., гуторили, торгували, перекликували й „фліртували" — Сорочинський Ярмарок у мініятюрі.

На празник Петра й Павла гуркотіли вози й мостенці їхали до Сокаля, неначе до Мекки. Сюди їх притягала свідома Сокальщина й сусідство Волині.

Вечоріло... Ген, ген з Багна гоміла пісня „Зайшло сонце за віконце"... Верталися з поля дівчата, біляві, чорноокі, стрункі, хороші... Настала ніч. Та ненадовго. Заскреготіли рано вози, засвистали на сіножатях гострі коси, затуркотів автобус до Львова... Віддалювалися від Великих Мостів наші човни... Тихі води Бугу несли нас у Надбужанщину.

До справи...

(Закінчення зі стор. 2)

Українок гнівався якийсь час, але зрозумів, що Інститут потребує для себе більше простору.

Музей тоді перенісся між своїх, де УККА, НТШ, УВАН, був зразу в „комірному", відтак у спілці, власному домі, а тепер думає будувати великий дім, бо для доброї виставки музейних надбань потрібно простору. Музей є тепер власністю всієї громади Ню Йорку, має досвідчених працівників і вміє здобувати довір'я і пошану всього громадянства і поза Ню Йорком, а що найважливіше вміє здобути гроші. Зі звітів у „Свободі" виходить, що гроші до каси пливуть рікою, а заявив мені один з фанатиків музейництва, що його я стрінув у Лігайтоні під час З'їзду ОДВУ на оселі Ольжича, що попливуть лявіною. Якщо існує така певність, то будучність запевнена.

Про інші музеї, про які я згадував, мало мови в пресі. Для них треба постаратися добрих кореспондентів газет, щоб писали про ці музеї. Мовчить навіть престижевий колись Музей Каліфорнії в Онтаріо. Доки жив там і працював проф. Юліян Каменецький який ради музейництва переїхав до Онтаріо, були звіти з праці. З його відходом у вічність, лишилася там його дружина, що її я стрінув кілька разів на Сході, але не знаю чи вона ще там.

А як у Чикаґо? Що робить метрополія Середнього Заходу? Колись друге місто по Ню Йорку щодо числа українців, тепер лишилося позаду Філядельфії. Чикаґо колись змагалося з Ню Йорком за першенство, але „встоятись не було сили". До війни експонати різного роду Чикаґо посилало до Праги або до Львова. Я сам висилав, та й знаю, що це робили й інші. Чикаґо не пасе задніх щодо музейництва. Знайшлися люди нової еміґрації, що взялися збирати музейні речі, старі газети, знімки і т. п. До мене приходив кілька разів покійний Ганкевич (ім'я забув) зі „шапінґ беґом" і забрав, що хотів і започаткував музей.

Цей музей винаймав приміщення а відтак знайшовся меценат д-р Мирослав Сімінович-Сіменс, який дав гроші на завдаток і сплачував морґедж за дім для Музею, який має назву Український Національний Музей ім. Мирослава Сіміновича. Дім старий потребує ремонту, а що найважливіше замалий; треба поличок замість шухляд. Музей теж має щастя в нещасті, як і Ню Йорк. Може Чикаґо буде мати касу Музею, до якого будуть напливати гроші рікою. Під теперішню хвилину Музей переходить „перестройку". Колишній Дім УНСоюзу купив Музей за 70,000, за старий дім може дістати ще 70,000 . Новий куплений дім потребує перебудови. Будівельний комітет очолює інж. Архітект Юрій Ожґа, відомий зі своєї праці в Пласті і пластових споруд на Оселях.

Кошторис перебудови виносить 750 — 780,000 долярів. огрівання, електричні і пломберські інсталяції збільшать кошти приблизно до одного мільйона.

Дві українські фірми архітектів Бераник-Попович і архітект Самбірський подали свої проєкти „перестройки". Музейний будинок буде мати 3 поверхи, буде площа до паркування.

Що треба? Треба енерґійного проводу, адміністратора і куратора, ну й звичайно уряду Музею. Як довідуюся участь жіноцтва Союзу Українок Америки і Українського Золотого Хреста запевнена. Кампанія за фондами слідує, оптимізм потрібний! Але як і всюди є песимісти і їм потрібно для гармонії праці. Вони кажуть: Для кого маємо видавати один мільйон? Що буде як нас не буде? Як пуерторіканці і чорні, які живуть поблизу — нас змайноризують? Важко бути пророком і предвидіти, що буде! Але козацька мудрість була: „Жать чи не жать а сіяти треба!"

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак звернувся з проханням до президента Роналда Реґена і генерального секретаря ЦК КПСС Михаіла Ґорбачова, щоб вони, під час зустрічі, застановилися також над проблемами на Близькому Сході і допомогли розв'язати їх в майбутніх переговорах.

ПІВНІЧНА КОМУНІСТИЧНА Корея обвинуватила свого південного сусіда, тобто Південну демократичну Корею, що її вояки займаються провокаціями на демаркаційній лінії. Згідно з оскарженням комуністів, південнокорейські вояки відкрили вогонь з тяжких скорострілів, націлений на військові пости Північної Кореї. В повідомленні не сказано чи хтось потерпів від цієї стрілянини. Уряд Південної Кореї відкинув обвинувачення і назвав його безпідставним.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ фінансів одноголосно одобрила підвишку в оподаткуваннях на 9 біл. дол., які більшістю затократимуть підприємства і громадян з високими річними приходами. В цілості цей законопроєкт має 18 податкових змін, з яких 16 є співзвучні з попередньо одобреним й принятим законопроєктом Палати Репрезентантів. Передбачається, що тих 16 змін буде введено в життя вже з 1-им січня.

РЕЧНИК БОСТОНСЬКОЇ лікарні заявила, що післяопераційні аналізи не виявили жадних пістрякових клітин у видаленій хірургічно передміхуровій залозі колишнього спікера Палати Репрезентантів Томаса О'Нілла. Сам пацієнт почувається краще з кожним днем.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН КОВАЛЬ, член УНС Відд. 115-го ім. Т. Шевченка в Кентоні, Огайо, помер 25-го жовтня 1987 року на 60-му році життя. Нар. 1927 року в селі Стефкова, повіт Лісько, Зах. Україна. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дочок Юлію з дітьми, Марію з дочкою та сина Андрія. Похорон відбувся 28-го жовтня 1987 року на цвинтарі Сансет Гіллс в Кентон, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Бабич, секр.

ДМИТРО СТРУС, член УНС Відд. 240-го ім. Е. Коновальця в Клівленді, Огайо, помер на 63-му році життя. Нар. 1-го листопада 1923 року в Україні. Членом УНС став 1982 року. Залишив у смутку дружину Любу, доньок — Марію з мужем, Ірину з мужем і Надю, чотири сестри і брата в Україні. Похорон відбувся 29-го жовтня 1987 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ПАВЛО Е. ГОЛУБ, член УНС Відд. 174-го Т-ва Пласт в Дітройті, Миш., помер 4-го листопада 1987 року на 31-му році життя. Нар. 1956 року в Дітройті, Миш. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку маму і тата, бабуню, вуйка, тітку, кузинів, ближчу і дальшу родину в Канаді й Америці. Похорон відбувся 9-го листопада 1987 року на цвинтарі Евергрін в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Атанас Слюсарчук, секр.

РАЇСА ЗВІЗДОРИК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Канада, помер 10-го липня 1987 року на 65-му році життя. Нар. 1924 року в Україні. Членом УНС стала 1969 року. Залишила у смутку мужа і дочку. Похорон відбувся 13-го липня 1987 року в Торонто, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ОНУФРІЙ ВЕПРИК, член УНС Відд. 324-го Т-ва „Мир" у Філядельфії, Па., помер на 72-му році життя. Нар. 14-го квітня 1915 року в селі Грабовець, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Марію, дві дочки, трьох синів, сім внуків та дві сестри в Україні. Похорон відбувся 21-го жовтня 1987 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН ЯНИК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 2-го листопада 1987 року на 63-му році життя. Нар. 24-го січня 1924 року в Турії коло Самбора, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочку Марію Пєско з мужем Роналдом, внука Браяна, сина Мирона, кузина Онуфрія і Марію Боруту, братів Михайла і Олексу в Україні, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 6-го листопада 1987 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ВАСИЛЬ ДУТЧАК, член УНС Відд. 107-го ім. св. Івана Хрестителя в Гаммонд, Інд., помер 21-го жовтня 1987 року на 63-му році життя. Нар. 1924 року в селі Переволока, Зах. Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку братів Петра з дружиною Марією і Михайла з дружиною Пет. і сестру Наталію Кладочну. Похорон відбувся 24-го жовтня 1987 року на цвинтарі Св. Хреста в Каламет Сіті, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ванжула, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1987 р.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334 Відд., о год. **12:30** по пол. в домі фінансового секретаря при 3324 Торрінґтон вул. в Пармі. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Б. Задорецький, рек. секр.